

Preek 30-10-2016

Ds Hanneke Siebert

Genesis 41: 1 - 27

Zevende zondag van de herfst.

Goede gemeente van Christus,

Deze herfst duiken we hier in de Ontmoetingskerk in de verhalen van Izaak, Jakob en Jozef. Jozef wekt de haat van zijn 10 broers; verwend als hij is door zijn vader Jacob, dromend over méér zijn dan de ander. De broers grijpen hun kans, en dumpen Jozef in de put. Als slaaf daalt hij af naar Egypte, het land van benauwenis. Daar lijkt het hem iets beter te gaan, klimt hij weer wat op, maar opnieuw wordt hij in de put geworpen; de gevangenis van Egypte. Het woord voor put en voor gevangenis is de Hebreeuwse grondtaal één en hetzelfde woord; telkens opnieuw wordt Jozef in een duistere put gesmeten.

Vanmorgen is het niemand minder dan de Egyptische Farao himself die Jozef uit de put haalt.

De farao heeft gedroomd, een nachtmerrie in zijn ogen. En, hoe schamper, niemand van alle magieërs, raadgevers, economische analisten kon hem de droom uitleggen. Is deze droomuitleg inderdaad zo moeilijk, of is de duiding te gevaarlijk en durft niemand zijn nek uit te steken? Konden ze niet geloven dat alle welvaart en voorspoed als een zeepbel uiteen zou spatten? Wílden ze deze wereldleider niet vertellen dat het roer om moest?

Hoe dan ook; hoeveel wijzer is het om een gevangene, een jonge buitenstaander het slechte nieuws te laten brengen? Als de boodschap de Farao niet zou bevallen, bleven die magiërs en raadgevers in elk geval buiten schot. Liever een lager geplaatste klokkenluider, dan één van de raad van commissarissen die een boekje open doet.

En zo geeft de farao dus bevel om Jozef uit de put te halen en bij hem te brengen. Destijds rukten zijn broers zijn mantel af en wierpen hem in de put; later rukte de vrouw van zijn baas hem de kleren van het lijf en wierp hem in de put, nu haalt de Farao hem uit de put, wordt hij gewassen, geschoren, én gekleed... De cirkel begint langzaam rond te worden.

Nogmaals vertelt de Farao zijn droom; dit keer met nog meer details en nog dramatischer dan eerst toen we met de Farao meedroomden. 'De koeien waren zeer mager, vel over been; ik heb in heel Egypte nog nooit zoiets lelijks gezien!'

Zeven vette koeien, dat zijn zeven vette jaren, zo legt Jozef uit. Zeven mooie korenaren, dat zijn zeven mooie jaren. Zeven magere koeien zijn zeven magere jaren. Zeven lege, door de oostenwind verschroeide aren, zullen zeven jaren van hongersnood zijn. Er zullen zeven jaren van hongersnood zijn.

En daarmee eindigde de schriftlezing van vandaag. Met de aankondiging van hongersnood. In gedachten heeft u het verhaal natuurlijk al verder gelezen. Die Jozef heeft gelukkig slimme plannen! Hij wordt onderkoning, wij weten dat hij grote voorraadschuren laat bouwen. Die hongersnood viel uiteindelijk best wel weer mee! Gelukkig was het niet zo erg als voorspelt!

We springen in onze gedachten graag over hongersnood heen. We bagataliseren de gevolgen van de economische crisis. Vergoeilijken de signalen van milieuvervuiling. Blijven weggijken bij de toegenomen armoede. Uiteindelijk viel het allemaal wel mee...

Laten we met de roostermakers eerst nog wat blijven hangen bij de hongersnood. Dúrven we het aan, in gezamenlijkheid, hier in Gods huis van ontmoeting, om te kijken naar die honger?

In Egypte, het land van de ongekende mogelijkheden mislukt veelteelt en landbouw. In een wereld van uitzonderlijk snelle voortuitgang, van welvaart, van méér en méér dan genoeg, verschroeit en verdwijnt het dagelijks brood voor allen.

Een hongersnood die ook vandaag bittere ernst is. Misschien hebben de bijbelleesrooster-samenstellers dáárom het verhaal ook wel hier laten eindigen. Bij deze cliffhanger. Hongersnood is de realiteit van vandaag.

Hongersnood brengt volken op drift. De Israëlieten zullen straks naar Egypte vluchten; dáár is immers nog brood te halen, zegt vader Jacob!

De grootste migratiestroom van deze eeuw zijn de honderduizenden Zuid- en Midden-Amerikanen die hongeren naar het land van ongekende rijkdom, Noord-Amerika. In een wanhopige poging om te ontsnappen aan armoede, geweld en toekomstloosheid, vluchten ze. Onderweg opgejaagd door mensenhandelaren en drugsbendes, door agenten afgeperst, verkracht...

Mensen uit het Midden-Oosten raken op drift door honger naar vrede en gerechtigheid. Slaan op de vlucht, vallen ten prooi aan mensensmokkelaars, worden ontvangen met verblinde haat.

Mensen met stuk voor stuk dezelfde droom, dezelfde droom als jij en ik. Léven in vrijheid, in vriendelijkheid, brood en wijn om te delen met vrienden.

Die honger houdt je niet tegen door een kilometerslange muur om je land te bouwen.

Die honger stil je niet door strengere grenscontrôles, of met afspraken over het aantal op te nemen vluchtelingen.

Die honger laat zich niet voeden met een muur van onbegrip, onverschilligheid en ongeloof.

Die honger kun je niet de baas met grove woorden en brede gebaren.

Is die honger waarmee de vluchteling ons confronteert, niet onze grootste angst? Ben ik ten diepste niet bang, om zélf honger te lijden? Bang, dat er niet genoeg is? Niet genoeg eten, niet genoeg kameraadschap, niet genoeg plaats om te leven?

De Farao, staand aan de lévensader van zijn altijd vruchtbare, rijke land, droomt over die angst, over onze angst. Jozef geeft woorden aan wat de Farao en al zijn magiërs en economen diep van binnen al wisten, maar niet wilde weten.

Heel nadrukkelijk wijst Jozef voor en na de droomuitleg naar God. Hij betreft de Allerhoogste in het gesprek; "Het uitleggen van dromen is niet aan mij, maar misschien geeft God een uitleg, die gunstig is voor de Farao". En, "God heeft u bekend gemaakt wat hij gaat doen."

Jozef, ten overstaan van de grootste machthebber der aarde, stelt God aan zijn zijde. Jozef maakt aanspraak op De Ene, die het kernen van het volk hóórt.

Met de Ander Aanwezig, ontstaat ruimte voor een luisterend hart. Ontstaat wijsheid, een wijsheid die niet meer dan logisch lijkt. "Bouw schuren, spaar op, deel de rijkdom die er is". Wie God aan zijn zijde roept, waagt het om de eigen angst eerlijk onder ogen te zien.

Jozef, als een messiaanse gestalte, geeft stem aan het roepen, laat het kyrië eleis horen van hen die het hardst getroffen zijn door de hongersnood. Als dat Kyrië gehoord wordt, kan het land van benauwenis éven ankerpunt van het hemels koninkrijk worden; mag Egypte afspiegeling zijn van het land van Gods belofte. Land waar gedeeld wordt, land waar overvloedig dagelijks brood is voor allen.

Amen.